Håkan Skogsjö

Släkten Hysing från Sunds socken på Åland

Särtryck ur

Släktforskarnas årsbok 2004

[ISBN 91-87676-34-6 | ISSN 0280-3984]

utgiven av Sveriges Släktforskarförbund

Distribuerad som pdf-fil 2025

Släkten Hysing från Sunds socken på Åland

– Av Håkan Skogsjö –

Den åländska släkten Hysing är typisk för sin tid. Det finns mängder med släkter där någon – i detta fall en landsgevaldiger, en lägre statstjänsteman – tar de första kliven upp på den sociala stegen. Sedan klättar barnen vidare. I släkten Hysing följer ett par av de äldre sönerna i faderns fotspår, de blir båda länsmän, ett barnbarn får studera vid universietet och blir präst, ett annat väljer att ta tjänst vid ett statligt verk i Stockholm. En son till den sistnämnde gör militär karriär i mitten på 1700-talet och lyckas efter något märkliga turer också ordna ett adelskap. Samtidigt finns ett par yngre grenar av släkten som blir kvar i hembygden på Åland, släktmedlemmarna är bönder och lägger efter några generationer bort det gamla släktnamnet till förmån för vanliga fadersnamn. Släkten Hysing är med andra ord ett utmärkt exempel på ståndscirkulation av klassiskt snitt, där det krävs flera generationers strävan för att nå de högre pinnarna på karriärstegen och den sociala rangskalan.

Även om släkten är liten, bara ett tiotal manliga medlemmar har använt namnet Hysing, finns i dag åtskilliga ättlingar till släktens kvinnliga

medlemmar. Många lever kvar på Åland, andra flyttat bort, framför allt till Sverige och Finland men också till Amerika.

Släktnamnet Hysing är relativt ovanligt, men på intet sätt unikt. Det användes redan på 1600-talet av olika personer som helt säkert inte var befryndade med varandra.[1] Huruvida Mats Hysing (familj 1) själv antog namnet Hysing eller om det tidigare hade burits av någon äldre släkting, är inte känt.

FAMILJ 1

Mats Hysing,[2] död 1680 i Finby, Sund sn. Landsgevaldiger (landsprofoss) på Åland samt bonde på ett hemman i Finby (sedermera nr 6, Postens).

Mats Hysings ursprung är okänt, likaså hans liv och gärning i yngre år. Vi möter honom i källorna första gången hösten 1666. Landshövdingen i Åbo utfärdade den 29 oktober en fullmakt för honom att vara gevaldiger, och denna lästes redan den 2 november upp vid tinget i Hammarland och skulle sedan också läsas upp vid de andra sockentingen på Åland. Mats Hysing hade vid denna tid familj – äldsta sonen Johan ska vara född 1659 – men däremot vet vi inte var familjen bodde, förutom att det rimligen måste ha varit på Åland.[3]

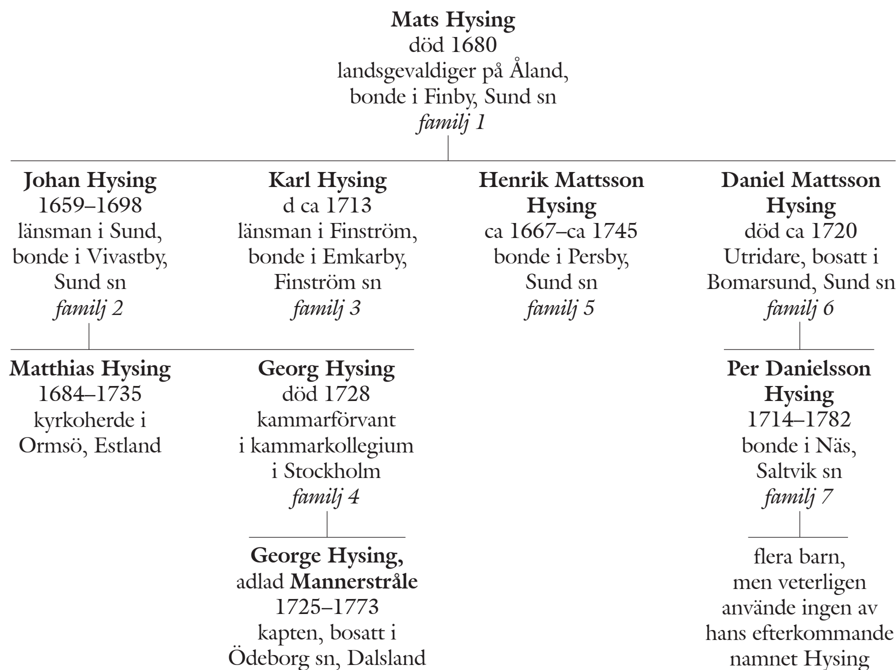
I de så kallade landsboksverifikationerna hittar vi en del uppgifter om Hysings tjänst.[4] Den så kallade landsstaten på Åland, alltså länsstyrelsens lokala befattningshavare, bestod av tre tjänster: befallningsmannen, hä-

[1] En sökning i Nättidningen RÖTTER (www.genealogi.se) ger vid handen att personer med namnet Hysing fanns åtminstone i Skåne och Dalarna på 1600-talet och att namnet också användes i Danmark. Namnet kan dock lätt förväxlas med släktnamnet Hising, som i äldre tider ofta skrevs Hijsing.

[2] Jag har i andra sammanhang, exempelvis i Skogsjö 2003, sid. 243, kallat honom Mats Mattsson Hysing. Men vid den tämligen noggranna genomgång av källmaterialet som gjorts inför denna artikel, har han aldrig påträffats med fadersnamnet Mattsson. I stället skrivs hans namn konsekvent »Mats Hysing», med diverse olika stavningar (Hysing, Hysingh, Hyssingh, etc). När han egenhändigt kvitterar sin lön skriver han »Matz Hysing», enligt bevarade kvitton bland landsboksverifikationerna. Uppgiften om fadersnamnet Mattsson är alltså apokryfisk.

[3] Förmodligen har Mats Hysing varit gift en gång tidigare. I Saltviks sockens kyrkoräkenskaper för 1657 finns en notering att »välaktad Mats Hysing» hade bekostat målningen kring sakristidörren och även betalt för sin »hustrus lägerställe» (grav). Men säkra bevis saknas för att denne Mats Hysing verkligen är identisk med gevaldigern.

Släktöversikt

radsskrivaren och landsprofossen. Det var tjänsten som landsprofoss som Mats Hysing innehade, även om han för det mesta tituleras gevaldiger eller landsgevaldiger.[5] Lönen var 52 daler silvermynt årligen och därutöver fick han ersättning för sina många resor med 60 daler silvermynt. Men av någon anledning erhöll han ingen lön under sitt första år som gevaldiger. Det gjorde att han ådrog sig stora skulder och senare kom att klaga hos landshövdingen över den uteblivna lönen, vilket gav resultat.

[4] Jag har för denna artikel gått igenom landsboksverifikationerna för åren 1666, 1670, 1677, 1680 och 1683. Ytterligare uppgift om Mats Hysing kan säkert återfinnas under de mellanliggande åren.

[5] När Hysing den 6 dec 1670 kvitterar lönen skriver han sig »Matz Hysing, Lantzgewalier på Åhlandh» och trycker även sitt sigill (oläsligt på mikrofilmen) intill namnet. Men i samma volym, 1670 års landboksverifikationer, omtalas han som »profoss» (sid. 82), en titel som även används i ett tingsprotokoll från den 4 aug 1668. I Sunds sockens kyrkoräkenskaper 1672 nämns han både som landsgevaldiger och gevaldiger, och när han den 3 mars 1678 kvitterar lönen skriver han under med »Matz Hysing, Gewaldier».

Landshövding Harald Oxe beslutade den 1 september 1672 att Hysing skulle få full lön också för första året med motiveringen att arbetet som gevaldiger innebar många besvärliga resor samtidigt som lönen var liten. Landshövdingen hoppades också att han skulle kunna sköta tjänsten bättre i framtiden, tack vare det ekonomiska tillskottet.

Mats Hysing fick 1669 eller något av åren däromkring tillstånd att slå sig ner på ett kronohemman i byn Finby (sedermera nr 6, Postens). Den tidigare brukaren, Olof Göransson, hade tvingats lämna gården på grund av obetalda skatter. Hans dåliga ekonomi var säkert också förklaringen till att gårdens underhåll var eftersatt. För att kunna sätta den i skick, fick Mats Hysing bruka den skattefritt till 1677.

Mats Hysing levde ännu vintern 1680. Vid tinget den 16 februari tvistade han med några grannar om ett par tegar i hembyn. Han lät också uppbjuda ett skattehemman i grannbyn Vivastby (sedermera nr 2, Mörkens) om 228 jordmarker – socknens största gård – som han den 9 december 1679 hade köpt av kyrkoherden i Hammarland, Andreas Henrici (Alanus), och dennes medhjälpare (och systerson), Nicolaus Grubb, för 336 daler kopparmynt. Detta är sista gången vid möter Mats Hysing i livet. Sannolikt avled något senare under 1680, eftersom sonen Johan Hysing den 12 oktober erhöll landshövdingens fullmakt på den tjänst som fadern hade innehaft.

Köpet av gården i Vivastby bjöd sannolikt på obehagliga överraskningar. Den hade brukats av en landbonde vid namn Johan Hansson, som hade dragit på sig mycket stora skatteskulder, av allt att döma så stora att varken säljarna, prästerna i Hammarland, eller köparen, familjen Hysing, förmådde – eller hade lust – att betala dem. Istället övergick skattehemmanet i kronans ägo den 31 januari 1681 för att täcka skulderna. Men familjen Hysing – sonen Johan med mor och syskon – lämnade ändå gården i Finby, också den ett kronohemman, och bosatte sig i Vivastby. Det skedde troligen 1681.[6]

Ingenting är känt om Mats Hysings släkt, förutom en sak: I ett omfattande protokoll från ett extra ting den 4 augusti 1668 vid Kastelholm i

---

[6] Vid tinget i Sund och Saltvik den 15 febr 1682 omtalas Olof Göranssons hemman i Finby som öde, så då hade familjen Hysing tydligen lämnat gården.

Sund angående en träta mellan fiskalen Johan Eneholm och en student Urbanus Vallander omtalas »profossen Mats Hysing». Vallander berättade att han av Hysing blivit uppeggad till »revange» (revansch) med orden: »Låt icke så bravera dig, du äst min släkt, försvara dig...».

Gift med *Elisabet,* född 1635, död i Vivastby, Sund sn, och begravd 16 juli 1711 inne i kyrkan.

B a r n :

Johan Hysing, född 1659, se familj 2.

Karl Hysing, se familj 4.

Margareta Hysing, född 1668, död 12 nov 1736 i Vivastby, Sund sn. Gift med *Karl Jonsson Östling,* född 1653, död 23 april 1723 i Håkanböle (nu Rosenberg), Sund sn. Jägmästare samt bonde på enstaka hemmanet Håkanböle.[7] Han vistades med familjen som flykting i Sverige från 1713 eller 1714. Sistnämnda år fick han del av de understöd som delades ut vid midsommar och till jul (han hade då hustru och fyra barn). Också de följande åren, 1715–16, erhöll familjen understöd. Senare återfinns Östling i olika förteckningar över flyktade tjänstemän som lyfte lön. Detta skedde sista gången den 8 dec 1720, då han alltså ännu befann sig i Sverige.[8]

Katarina Mattsdotter Hysing, född i april 1670, död 8 okt 1742 i Ängö, Vårdö sn (Åland). Gift med *Jöns Andersson,* född 1669 i Ängö, död sommaren 1743 som flykting i Sverige under lilla ofreden och begravd i Roslags-Kulla kapell. Skallfogde samt bonde på enstaka hemmanet Ängö. Son till Anders Jönsson, bonde i Ängö, död 1676, och hans hustru Anna Göransdotter, syster till Ilja Göransdotter som var gift med Katarina Hysings bror Johan Hysing (familj 2).[9] I Lumparlands kyrka finns en sexarmad ljuskrona i brons med följande inskription: GVDI TIL ÄRA FÖRÄRAT AF IÖNS ANDERSON I ENGÖ MED DES HVSTRV CHATARINA MATSDOTER HYSING Ao 1712. Ängöborna har alltid haft ett nära förhållande till Lumparlands kyrka, eftersom det var närmare dit än till Vårdö kyrka. Därför har Ängöborna ofta skänkt inventarier till kyrkan. Än i dag är det vanligt att de begravs på Lumparlands kyrkogård.

---

[7] Om Karl Jonsson Östling och hans familj och släkt, se Skogsjö 2003, del 2, sid. 234.

[8] Aminoff-Winberg 1995.

[9] Om Jöns Andersson och hans familj och släkt, se vidare Skogsjö 2001, sid. 635 ff.

Henrik Mattsson Hysing, född ca 1667, se familj 5.
Daniel Mattsson Hysing, se familj 6.

FAMILJ 2

Johan Hysing (från familj 1), född 1659, död i Vivastby, Sund sn, begravd 27 febr 1698.[10] Länsman samt bonde på ett hemman i Vivastby (sedermera nr 2, Mörkens).

Landsgevaldiger på Åland efter fadern den 12 oktober 1680 och länsman i Sund 1688.[11] Johan Hysing flyttade – troligen 1681 – tillsammans med modern och syskonen från faderns gård i Finby till den gård i Vivastby som fadern hade köpt 1679, men aldrig hunnit tillträda på grund av sitt frånfälle (se vidare familj 1). Johan Hysing »var en god och förståndig man», noterade prästen i dödboken, och begravdes inne i kyrkan. – Enligt domboken den 9 mars 1699 hade arvskifte efter honom hållits den 21 januari samma år mellan änkan och de omyndiga barnen.

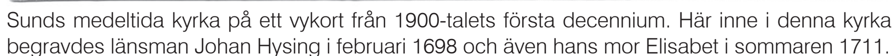
Gift med *Ilja Göransdotter.*[12] Dotter till landbonden Göran Jakobsson och hans hustru Ilja på Bastö, Finström sn, Åland. Ilja Göransdotter gifte om sig den 3 febr 1699 i Sund sn med Petter Öhrn, länsman samt bonde

---

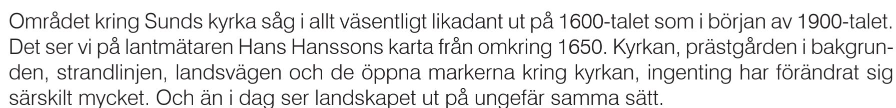
[10] Han kallas i dödboken »länsman Mattias Hysing ifrån Vivastby», 39 år, men förnamnet är en felskrivning, vilket framgår av husförhörslängden. I Blomstedt 1961 anges att han avled 1698 och begravdes i februari 1699, vilket inte stämmer med Sunds dödbok; där anges att han begravdes den 27 febr 1698.

[11] Blomstedt 1961. – Uppgiften i Elgenstierna ättartavlor (del 5, sid. 191) att han var »kapten för ett kompani enrollerade båtsmän på Åland» är sannolikt felaktig.

[12] Hennes ursprung framgår av domboken för Sund den 9 mars 1699. Där nämns att arrendatorn på Bastö var svåger till länsmannen Petter Öhrn. Rimligen måste Ilja Göransdotter då – bland annat med tanke på det relativt ovanliga namnet Göran – vara syster till arrendatorn Anders Göransson på Bastö. Senare under samma ting nämns att länsmannen Petter Öhrns hustru hette Ilja Göransdotter och hon tidigare hade varit gift med avlidne länsmannen Johan Hysing. Arrendatorn Anders Göranssons släkt finns utredd i skriftserien *Åland. Bidrag till kännedom om hembygden utgivna av Föreningen Ålands vänner,* del 6 (1920). Där framgår att Anders Göransson arrenderade Bastö 1692–1708 och att han avled sistnämnda år, att han var son till Göran Jakobsson, landbonde på Bastö 1655–74, och hans hustru Ilja, och sonson till Jakob Larsson, landbonde på Bastö och klockare i Finström, nämnd i livet ännu 1635, och hans hustru Brita. – I Elgenstierna ättartavlor (V:191) har Ilja Göransdotter fått den något tveksamma namnformen Juliana Örn; efternamnet förklaras av att hon gifte om sig med länsman Petter Öhrn och förnamnet av att det ovanliga namnet Ilja ibland uppfattades som en variant av Juliana – vilket det förmodligen också var. Någon enstaka gång finns hon också redan i sin livstid omnämnd som Juliana, exempelvis i mantalslängden 1713, men vanligtvis kallas hon Ilja.

Sunds medeltida kyrka på ett vykort från 1900-talets första decennium. Här inne i denna kyrka begravdes länsman Johan Hysing i februari 1698 och även hans mor Elisabet i sommaren 1711.

Området kring Sunds kyrka såg i allt väsentligt likadant ut på 1600-talet som i början av 1900-talet. Det ser vi på lantmätaren Hans Hanssons karta från omkring 1650. Kyrkan, prästgården i bakgrunden, strandlinjen, landsvägen och de öppna markerna kring kyrkan, ingenting har förändrat sig särskilt mycket. Och än i dag ser landskapet ut på ungefär samma sätt.

på ett hemman i Vivastby (sedermera nr 2, Mörkens).[13] Vid tinget den 9 mars 1699 meddelades att landshövdingen hade utsett Petter Öhrn till ny länsman i Sund efter Karl Hysing (familj 4), som blivit länsman i Finström. När ryska trupper sommaren 1714 ockuperade Åland flydde Petter Öhrn – liksom hela den åländska befolkningen – och vistades sedan som flykting i Sverige under ett antal år. Han nämns i förteckningar över flyktade tjänstemän och uppbar lön ännu i juni och december 1720. Huruvida hustrun då ännu levde framgår inte.[14]

B a r n (födda i Vivastby, Sund sn):

Matthias Hysing, född 1684[15], död 8 febr 1735 i Prästgården, Ormsö sn, Estland. Han var ännu i början av 1700-talet skriven i föräldrahemmet i Vivastby med noteringen »i Livland».[16] Hans vidare öden framgår av herdaminnet för Ingermanland: Elev i Åbo katedralskola 3 februari 1700, student i Åbo 1704, inskriven i nationen den 23 juni. Student i Pernau (Pärnu, Estland) 21 september 1706. Prästvigd i Pernau i augusti 1707 till bataljonspredikant i greve de la Gardies livländska infanteriregemente. Krigsfånge i Ryssland, vistades 1710 i Moskva och senare i Sankt Petersburg. Bad tillsammans med fältprästerna Kristian Bredenberg och Kristian Melartopaeus 1715 och 1717 om ekonomisk hjälp från Reval (Tallinn, Estland) till krigsfångarna där, deltog synbarligen i deras själavårdsarbete i Sankt Petersburg. Pastor på Ormsö (tyska: Worms, estniska: Vormsi) i Estland 30 jan 1717 och tillträdde 25 mars samma år. Gift med *Katarina,* som åtföljd av en piga i april 1712 var flykting i Stockholm.[17]

Georg Hysing, se familj 3.

Karin Hysing. Hon bodde ännu 1711 som styvdotter hos modern och styvfadern i Vivastby (begick nattvarden första gången omkring 1705, vilket betyder att hon bör vara född runt 1690).[18]

---

13 Petter Öhrn och Ilja Göransdotter fick fem barn (födda i Vivastby, Sund sn): Germund, född 1699, död 1700, Sigrid, född och död 1701, Helena, född och död 1702, Petter, född och död 1703, och Alexander, född 1705, vidare öden okända.

14 Aminoff-Winberg 1995.

15 Födelseåret enligt *Svenskt biografiskt lexikon,* band 25 (1985), sid. 101.

16 Sunds husförhörslängd 1697–1711.

17 Luther 2000, sid. 264. Uppgiften om hustrun enligt Aminoff-Winberg 1995, sid. 14. Huruvida makarna hade några barn är inte känt.

18 Sunds husförhörslängd 1697–1711.

Anna Hysing, född 3 april 1695, död i Vivastby, Sund sn, begravd 25 juli 1697.

FAMILJ 3

Georg Hysing (från familj 2), död 25 mars 1728. Kammarförvant, bosatt i Stockholm.

Han var i början av 1700-talet skriven i föräldrahemmet i Vivastby med noteringen »i Livland» (kallas då Jöran).[19] Senare flyttade han till Stockholm och blev 1712 kopist i kammarkansliet på extra stat, 1713 kammarskrivare i kammarkollegii 2:a avräkningskontor på ordinarie stat och 1719 inspektor.[20] Kammarförvant i kammarkollegiets andra avräkningskontor från 1720 och i dess första avräkningskontor från 1723.[21]

Gift med *Maria Wingeflycht,* född 1700, död 1741. Dotter till kamreraren Paul Winge, adlad Wingeflycht, och Katarina Walrawe. Maria Wingeflycht gifte efter Georg Hysings död om sig med hovintendenten Johan Gustav Tvist, adlad Lagertvist, men inte introducerad.

B a r n :[22]

George Hysing, född 1725 i Stockholm, död 12 jan 1773 i Dagsholm, Ödeborg sn, Dalsland. Kapten, bosatt i Dagsholm. Han deltog i kriget i Finland 1741–43, nedkämpandet av dalupproret i Stockholm 1743 och Carl Otto Lagercrantz' därpå följande expedition till Dalarna. Under pommerska kriget blev han tillfångatagen vid Anklams kapitulation 1759 och var gisslan vid den preussiska armén, varifrån han återvände 1760. Han befordrades till stabskapten 1762 och kapten 1763 samt fick 1768 kejserligt riksadelsdiplom med namnet *von Hysing.* Efter många turer utfärdades året efter Hysings död ett till 1770 antedaterat adelsbrev för honom och Wilhelm Jacobsson Neuman med namnet *Mannerstråle.*[23] Om George Hysings familj, se Elgenstiernas ättartavlor, del V, sid. 191.

---

[19] Sunds husförhörslängd 1697–1711.

[20] Elgenstierna, del 5 (1930), sid. 191. Huvuddelen av uppgifterna om honom och hans familj är hämtade därifrån.

[21] Svenskt biografiskt lexikon, band 25 (1985), sid. 101.

[22] Makarna kan ha haft fler barn.

[23] Svenskt biografiskt lexikon, band 25 (1985), sid. 101.

FAMILJ 4

Karl Hysing (från familj 1),[24] död ca 1713. Länsman och bonde på hemmanet Västergård i Emkarby (sedermera nr 6), Finström sn (Åland).

När han den 7 april 1696 stod fadder i Sund åt brodern Johan Hysings dotter omtalas han som »Karl Hysing gårdsfogde». Vid tinget i Sund den 9 mars 1699 meddelades att länsmannen i Sund, Karl Hysing, hade blivit länsman i Finström och till hans efterträdare hade landshövdingen utsett Petter Öhrn (se familj 2). Karl Hysing bosatte sig med familjen på länsmanshemmanet Västergård i Emkarby, som han innehade till omkring 1712, varefter styvsonen Johan Tellin efterträdde honom som länsman och övertog gården. Karl Hysing var enligt mantalslängden skriven på gården som »styvfar» ännu 1713, men han bör ha avlidit ungefär vid denna tid (äktenskapet ska ha varat i 13 år, enligt hustruns dödsnotis).

Gift 1699 med *Margareta Andersdotter Ekebom,* född 24 dec 1664 i Mönsterås sn, Småland, död 27 april 1716 i Lindö, Lovö sn (väster om Stockholm). Enligt Lovö dödbok var hon dotter till fogden Anders Ekebom och Ebba Håkansdotter Björn.[25] – Karl Hysing och Margareta Ekebom hade enligt hustruns dödsnotis två söner och en dotter. Sönerna var döda när modern avled 1716, men dottern levde ännu då (men dog året därpå, inte fyllda 16 år). I mantalslängden 1713 nämns en dotter Katarina, som möjligen kan vara ytterligare en dotter till makarna (men då skulle uppgiften om barnen i hustruns dödsnotis vara felaktig).

B a r n :

Elisabet Hysing, född 1701 i Finström sn, död 18 aug 1717 i Lovö

---

[24] Att Karl Hysing var son till Mats Hysing framgår av Sunds äldsta husförhörslängd (1697–1711). Han är där skriven i Vivastby som »bror» hos brodern Johan Hysing i Vivastby, men 1699 noterade prästen att han flyttat till Finström.

[25] Hennes utförliga dödsnotis i Lovö dödbok (i Stockholms stadsarkiv) lyder: »född 24 dec 1664 i Småland och Mönsterås hustru Margareta Andersdotter Ekebom, far Anders Ekebom en fogde mor Ebba Håkansdotter Björn, inträdde i äktenskap med sin salige man herr Petter Tillinius som varit skolmästare på Åland, avlat en son som ännu lever, änka i 2 år, därefter kommit i annat giftermål med länsmannen Måns Joh. Berg anno 1794 [sic], levat med honom inemot 5 år, avlat en son två döttrar, alla döda, änka i två år, gift 1699 med sin salige man Karl Hysing, levat med honom i 13 år, avlat 2 söner 1 dotter, sönerna döda dottern lever, flyktat från Åland hit till Lindö, död 27 april.»

sn. Hon dog av smittkoppor som flykting »undan den grymma fienden ryssen» och begravdes den 25 aug.[26]

FAMILJ 5

Henrik Mattsson Hysing (från familj 1)[27], född ca 1667, död ca 1745 i Persby, Sund sn. Bonde i Persby nr 5.

Henrik Mattsson brukade åtminstone från 1697 och fram till flykten 1714 ett hemman i Persby (sedermera nr 5) och återvände också till gården efter flykten (skriven där 1723). Var han vistades som flykting undan de ryska ockupanterna på Åland 1714–21 är inte känt, men helt säkert i Sverige; där uppehöll sig flertalet ålänningar. I mitten av 1720-talet överlät han gården till en ny brukare, Per Eriksson, men bodde själv kvar där livet ut. »Gubben Henrik Hysing», 70 år gammal, är på 1740-talet noterad i husförhörslängden som »död» (dödboken saknas dock vid den aktuella tiden).[28]

Gift 24 juni 1695 i Sund sn med *Elisabet Mattsdotter,* född 1663, död 15 febr 1731 i Persby. Dotter till skattebonden Mats Göransson och hans hustru Elin på hemmanet Brändbolstad nr 1, Östergård, Sund sn. Vid vigseln 1695 var Elisabet Mattsdotter änka från Brändbolstad (hennes första gifte är inte känt).

Makarna hade inga barn.

FAMILJ 6

Daniel Mattsson Hysing (från familj 1). Utridare, bosatt vid Bomarsund, Sund sn.

Han bodde först med familjen i föräldrahemmet i Vivastby (sedermera nr 2, Mörkens) som brodern Johan tidigare hade innehaft och som senare

---

[26] Lovö dödbok (i Stockholms stadsarkiv).

[27] Han kallas 'Henrik Mattsson Hysing' när hustrun dog 1731 och vid arvskiftet den 22 maj 1711 efter hustruns broder Johan Mattsson i Brändbolstad. Namnet – Mattsson Hysing – och födelsetiden (omkring 1667) indikerar att han var son till Mats Hysing, vilket också bevisas av mantalslängderna 1707–09; enligt dessa var brodern Daniel och hans hustru Anna (familj 6) då bosatta hos Henrik Mattsson Hysing i Persby (familj 5).

[28] Åldersuppgiften 70 år torde vara i underkant, eftersom Henrik Mattsson redovisas i mantalslängden redan 1683 (som bror på hemgården i Vivastby), vilket betyder att han då var minst 15 år. Hans födelstid har därför här angetts till cirka 1667.

hade övertagits av dennes änka och hennes nya make, länsmannen Petter Öhrn. Omkring 1706 flyttade Daniel med familjen till Persby, där han bodde hos brodern Henrik Mattsson Hysing som var bonde på en av gårdarna i byn (sedermera nr 5), och omkring 1710 bosatte sig Daniel med familj vid Bomarsund, en krog som låg utmed stora postvägen mellan Sverige och Finland vid sundet Bomarsund på mark som tillhörde Daniels hemgård i Vivastby. Den innehades vid denna tid av länsman Öhrn, och det var också han som från 1709 hade tillstånd att driva krogen; kanske anlitade han Daniel Mattsson Hysing och hans familj för hjälp med den praktiska driften. I mantalslängden 1713 kallas Hysing »Daniel utridare», vilket betyder att han tjänstgjorde som utridare, en sorts uppsyningsman som skulle övervaka att ingen bedrev landsköp (handel utanför städerna). Daniel Hysing förefaller ha bott kvar vid Bomarsund till sommaren 1714, då Åland ockuperades av ryska trupper och större delen av befolkningen flydde till Sverige. Sannolikt avled han som flykting under de år (1714–21) som ockupationen pågick.[29]

Gift med *Anna Persdotter,* född 1682, död 21 sept 1743 i Näs, Saltvik sn. Hon gifte om sig den 5 juni 1723 i Saltvik sn med änklingen Zackris Johansson, född 1662, död 20 maj 1733 i Näs. Gårdsfogde samt bonde på hemmanet Näs nr 7, Norrgård. Vid vigseln 1723 nämns hon som änka från Bomarsund.

B a r n :

Elisabet Danielsdotter, född 15 maj 1704 i Vivastby, Sund sn, död där, begravd 18 sept 1704.

Anna Danielsdotter, född 12 sept 1705 i Vivastby, död 15 april 1736 i Näs, Saltvik sn. Gift med (sin styvbror) *Johan Zackrisson,* född 1697, död 22 maj 1772 i Brändbolstad, Sund sn. Bonde på hemmanet Näs nr 7, Norrgård. Son till Zackris Johansson som var omgift med Anna Danielsdotters mor (se ovan). Johan Zackrisson var på 1720- och 30-talen bosatt med familjen som bonde i Näs. Efter första hustruns död 1736 gifte han om sig den 12 juni 1737 i Sund sn med Valborg Larsdotter, bonddotter från Sundby, Sund sn,[30] och när deras dotter Anna Katarina

---

[29] Uppgifterna om Daniel Mattsson Hysings flyttningar bygger på Sunds äldsta husförhörslängd (1697–1711), mantalslängderna och barnens födelseplatser. Om Bomarsund, se vidare Skogsjö 2003, del 1, sid. 85 ff.

[30] Om henne och hennes släkt, se Skogsjö 2003, del 2, sid. 363.

föddes 1741 var han gårdsfogde på Grelsby kungsgård, Finström sn. Senare på 1740-talet bodde han med familjen som »förmyndare» hos Erik Mattsson i Brändbolstad, Sund sn, och på 1760-talet hos en måg, Per Olofsson i Brändbolstad. Han dog av en långlig lungsot och begravdes inne i kyrkan.

Karin Danielsdotter, född 14 nov 1707 i Persby, Sund sn. Hon var död 1723 när avvittring hölls mellan modern och barnen.

Ilja Danielsdotter, född 10 juni 1710 i Persby, död 11 okt 1775 i Haga, Saltvik sn. Gift med *Johan Eriksson Snäll,* född 1708, död 20 maj 1778 i Haga. När de fyra äldsta barnen föddes var han båtsman och bosatt i Näs, men från omkring 1743 bodde han med familjen som torpare under Haga kungsgård (kallas först Johan Snäll, men när sonen föddes 1746 kallas han Johan Eriksson). I dödboken anges både han och hustrun ha dött på »Löte», vilket var namnet på deras torp (också kallat Löt eller Lötö).

Mattias Danielsson, född 4 aug 1711 vid Bomarsund, Sund sn, död där, begravd 9 mars 1712.

Margareta Danielsdotter, född 3 juni 1713 vid Bomarsund, död där, begravd 5 juli 1713.

Per Danielsson Hysing, född 1714, se familj 7.

FAMILJ 7

Per Danielsson Hysing (från familj 6), född 1714, död 9 juli 1782 i Näs, Saltvik sn. Bonde på hemmanet Näs nr 5, Kullmans.

Vid vigseln 1747 kallas han »Petter Danielsson Hysing», men senare för det mesta endast Per Danielsson. Det är inte känt att någon av hans efterkommande använde namnet Hysing; därför redovisas de inte närmare här. Per Danielsson dog av pleuresie och blodstörtning.

Gift 1:o 25 jan 1747 i Saltvik sn med *Anna Greta Kuhlman,* född 1717, död 23 jan 1748 i Näs. Hon begravdes inne i kyrkan, i prästhustruns bänk.

Gift 2:o i juli 1750 i Sund sn med *Lisa Johansdotter,* född 6 maj 1732 i Persby, Sund sn, död 2 sept 1803 i Näs. Dotter till Johan Olofsson, gästgivare på hemmanet Persby nr 1, Skarpans, och hans hustru Anna Mattsdotter.

B a r n i första giftet (födda i Näs, Saltvik sn):

Petter Persson, född 8 jan 1748, död 25 nov 1748 i Näs.

Anna Stina Persdotter, född 8 jan 1748.
B a r n i andra giftet (födda i Näs):
Johan Persson, född 27 mars 1752, död 26 juni 1752 i Näs.
Daniel Persson, född 8 aug 1753, död 30 aug 1753 i Näs.
Greta Persdotter, född 18 aug 1754.
Karl Persson, född 28 nov 1755.
Johan Persson, född 5 okt 1757.
Ilja Persdotter, född 26 mars 1759.
Anna Persdotter, född 28 juli 1760, död 23 aug 1760 i Näs.
Anna Persdotter, född 13 okt 1764.

Källor och litteratur

Otryckta
I första hand har de berörda församlingarnas kyrkböcker använts liksom i viss mån landsboksverifikationer (mantalslängder, tiondelängder, kvitton, etc), bouppteckningar och domböcker för de aktuella trakterna. Någon systematisk genomgång av domböckerna har jag dock inte haft möjlighet att göra, vilket möjligen skulle kunna kasta ytterligare ljus över särskilt släktens äldsta generationer (stamfadern och hans barn).

Tryckta
Aminoff-Winberg, Johanna, *Finska flyktingar i Sverige under stora ofreden. Flyktingförteckningar.* Helsingfors 1995.
Blomstedt, Yrjö, »Hysing-Mannerstråle» (i: *Genos* 1961, utgiven av Genealogiska Samfundet i Finland, sid. 81–82). Även publicerad på Internet: http://www.genealogia.fi/genos/32/32_81.htm
Elgenstierna, Gustaf, *Den introducerade svenska adelns ättartavlor,* del 1–9. Stockholm 1925–36.
Luther, Georg, *Herdaminne för Ingermanland,* del 2. Helsingfors 2000.
Skogsjö, Håkan, *Familjer och gårdar i Sund,* del 1–2. Mariehamn 2003.
Skogsjö, Håkan, *Familjer och gårdar i Vårdö.* Mariehamn 2001.
Svenskt biografiskt lexikon, band 25 (Stockholm 1985), sid. 101 (Mannerstråle).